

βάθος

βάθος, το, ουσ. [*<αρχ. βάθος*], το βάθος. **1.** η ουσία, το πιο ουσιαστικό μέρος μιας υπόθεσης, ενός θέματος, κάποιας έννοιας: «πρέπει να εξετάσουμε σε βάθος την υπόθεση για να μπορέσουμε να έχουμε μια συγκεκριμένη εικόνα || δεν μπόρεσε να καταλάβει το βάθος που είχε αυτό που του είπα». **2.** το πολύ απομακρυσμένο σημείο: «το πλοίο χάθηκε στο βάθος του πελάγους». (Τραγούδι: *και το πλοίο εχάθη στα γαλάζια τα **βάθη** και δεν κάνω κουράγιο· σιγοτρέμουν τα χείλη και κουνώ το μαντίλι στο μικρό το μουράγιο*). (Ακολουθούν 20 φρ.)·

- άνθρωπος με βάθος, βλ. λ. [άνθρωπος](#)·

- απ' τα βάθη της καρδιάς μου ή απ' το βάθος της καρδιάς μου, βλ. λ. [καρδιά](#)·

- απ' τα βάθη της ψυχής μου ή απ' το βάθος της ψυχής μου, βλ. λ. [ψυχή](#)·

- αυτό που λες (είπες) έχει πολύ (μεγάλο) βάθος! ειρωνική παρατήρηση σε κάποιον που, ενώ λέει ανοησίες, πιστεύει πως λέει βαθυστόχαστα πράγματα. Πολλές φορές για εντονότερη ειρωνεία η φρ. κλείνει με το αλλά χρειάζεται σκάφανδρο για να το καταλάβει κανείς·

- βλέπω φως στο βάθος του τούνελ, βλ. λ. [φως](#)·

- είναι ή του ύψους ή του βάθους, βλ. λ. [ύψος](#)·

- εις βάθος, βλ. φρ. σε βάθος·

- εκ βάθους καρδιάς, βλ. λ. καρδιά·

- εκ βάθους ψυχής, βλ. λ. [ψυχή](#)·

- έχει βάθος πάγκου, βλ. λ. [πάγκος](#)·

- ή του ύψους ή του βάθους, βλ. λ. [ύψος](#)·

- κατά βάθος, στην ουσία, στην πραγματικότητα: «μπορεί να μου φέρεσαι κάπως σκληρά, αλλά κατά βάθος μ' αγαπάς». (Λαϊκό τραγούδι: *είμαι στη ζωή σου ο ένας, δε με σβήνει κανένας, κι αν με άλλους γυρνάς κι ώρες ώρες γελάς **κατά βάθος** πονάς, γιατί σκέφτεσαι εμένα*)·

- με βάθος, με νόημα: «είναι βιβλίο με βάθος || είναι έργο με βάθος»·

- προχωρείτε στο βάθος, (ειρωνικά) φύγε, απομακρύνσου: «ό,τι ήταν να σου δώσω στο 'δωσα, γι' αυτό προχωρείτε στο βάθος να πάρει και κανένας άλλος σειρά». Από τη στερεότυπη φρ. των εισπρακτόρων, που προτρέπουν κάθε τόσο τους επιβάτες να προχωρήσουν στο εσωτερικό του λεωφορείου, για να επιβιβαστούν και νέοι επιβάτες. Συνών. *προχωρείτε στο διάδρομο*·

- σε βάθος, στα πιο ουσιαστικά σημεία μιας υπόθεσης, διεξοδικά: «η έρευνα πρέπει να φτάσει σε βάθος για να αποκαλυφθούν οι πραγματικοί ένοχοι»·

- σε βάθος και σε πλάτος, από όλες τις πλευρές, εξονυχιστικά, εξαντλητικά: «το πρόβλημα πρέπει να εξεταστεί σε βάθος και σε πλάτος για να βρεθεί η σωστή λύση». Πρβλ.: *το βάθεμα και πλάτεμα της Δημοκρατίας(!)* (Πασοκικό σύνθημα)·

- στο βάθος, στο εσωτερικό ενός χώρου: «στο βάθος της σπηλιάς»·

- στο βάθος ή στο βάθος βάθος, στην ουσία, στην πραγματικότητα, κατά βάθος: «μην κοιτάς που σε μαλώνω, στο βάθος βάθος σ' αγαπώ». (Λαϊκό τραγούδι: *αφού **στο βάθος** θέλεις να με κάνεις πέρα, τι μου τη χάρισες την*

ταμπακέρα αυτή)·

- στο βάθος κήπος, βλ. λ. [κήπος](#)·

- χαίρε βάθος αμέτρητο(ν)! **α.** λέγεται ειρωνικά για εκείνον που λέει ή κάνει μεγάλες ανοησίες, μεγάλες βλακείες. **β.** (για γυναίκες) ειρωνικά ή υποτιμητικά, που έχει συνουσιαστεί με πάρα πολλούς άντρες: «όμορφη γυναίκα, δε λέω, αλλά ... χαίρε βάθος αμέτρητο!». Αναφορά στην ακολουθία του Ακάθιστου Ύμνου: *Χαῖρε ὕψος δυσανάβατον ἀνθρωπίνοις λογισμοῖς, Χαῖρε βάθος δυσθεόρητον καὶ ἀγγέλων ὀφθαλμοῖς...*

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας